Museu Marítim de Mallorca

El calendari de peix i marisc de la mar Balear

El calendari de peix i marisc de la mar Balear és un projecte impulsat pel Museu Marítim de Mallorca per apropar a la ciutadania el coneixement sobre la temporalitat del peix i marisc local, fomentar el consum responsable i posar en valor els sabers vinculats a la pesca i a la cultura alimentària de les Illes Balears. La proposta parteix d'una pregunta senzilla, però de gran rellevància cultural, ambiental i social: què menjam de la mar, quan ho menjam i d'on prové?

Durant generacions, la relació amb els mercats, les confraries i els productes de temporada permetia reconèixer quines espècies eren pròpies de cada moment de l'any i quines formes de consum respectaven millor els cicles naturals. Aquest coneixement, vinculat a la cultura pesquera i alimentària, s'ha anat afeblint amb la disponibilitat constant de productes i amb la distància creixent entre consumidors i sector pesquer. Davant aquesta realitat, el museu va plantejar la necessitat de crear una eina clara, rigorosa i accessible que ajudàs a recuperar aquesta mirada i a prendre decisions de consum més conscients.

El calendari no es va concebre com una simple infografia sobre espècies marines. Des de l'inici, es va plantejar com un recurs de divulgació patrimonial i sensibilització capaç de relacionar biodiversitat, temporalitat, pesca local, gastronomia, mercats i sostenibilitat. La seva finalitat era mostrar que darrere cada producte de la mar hi ha uns cicles biològics, uns oficis, uns coneixements professionals i una relació directa amb la preservació dels ecosistemes marins.

L'elaboració del calendari es va desenvolupar de manera col·laborativa. El Museu Marítim de Mallorca va impulsar el projecte amb la col·laboració de la Confraria de Pescadors de Palma, la Fundación Daniel y Nina Carasso i Planet Tuna, i amb la participació d'agents vinculats al sector pesquer, la recerca científica i la divulgació marina. Aquesta cooperació va permetre combinar el coneixement pràctic dels pescadors, els criteris científics sobre les espècies i els ecosistemes marins, i la capacitat comunicativa pròpia d'un projecte de divulgació patrimonial.

Una part fonamental del procés va ser seleccionar les espècies que havien de formar part del calendari i definir les temporades de consum recomanades. Aquesta tasca va requerir contrastar noms populars, presència de les espècies en la cultura alimentària local, arts de pesca associades i criteris de proximitat i sostenibilitat. El resultat és un material que permet entendre millor la relació entre producte, temporada i territori.

La dimensió gràfica també va tenir un paper central. El calendari havia de ser visualment atractiu, però sobretot havia de facilitar la lectura i la comprensió de la informació. Per això, el disseny, la il·lustració de les espècies i l'organització dels continguts varen ser elements essencials per transformar una informació especialitzada en un recurs útil per a públics diversos.

Una vegada elaborat, el calendari es va presentar i difondre com a material de sensibilització sobre el consum responsable, local i de temporada. La seva circulació va permetre que el projecte sortís de l'àmbit estrictament museístic i arribàs a espais quotidians vinculats a la compra, el consum i la divulgació. En aquest sentit, el calendari funciona com una eina de proximitat: pot ser consultat en mercats, llars, espais comunitaris, activitats de sensibilització i contextos d'aprenentatge.

Posteriorment, a partir d'aquest calendari, el Museu Marítim de Mallorca va desenvolupar el projecte educatiu *El calendari de peix i marisc de la mar Balear: consum amb seny i de proximitat*, incorporat al programa *Marítim Educa 2025-2026*. Aquesta proposta educativa neix del calendari i en dona continuïtat.

En conjunt, *El calendari de peix i marisc de la mar Balear* converteix un recurs aparentment senzill en una eina per parlar de cultura marítima, biodiversitat, alimentació i sostenibilitat. El seu valor rau tant en el procés col·laboratiu que l'ha fet possible com en la capacitat de connectar coneixement científic, saber pesquer i vida quotidiana.